

Sandringham

Af Ole Geert Dam

Det engelske kongehus er vidt berømt for deres store jagtlidenskab. Dette gælder ikke kun den mandlige del af familien, men så sandelig også de kvindelige medlemmer, og især den engelske dronning selv er en meget ivrig jæger, og her har hundearbejdet hendes helt store interesse.

Det engelske kongehus har 3 godser hvor de udøver jagtens glæder. Balmoral som ligger i Skotland, Windsor som ligger tæt på London, og sidst, men ikke mindst, har de Sandringham, hvor dronningens egen kennel samt et større jagtvæsen er opbygget med bovedvægten lagt på fasanjagter.

Sandringham er beliggende i Norfolk ved byen Kings Lynn, og har været i den engelske kongelige families eje i 4 generationer.

I 1863 tog den første kongelige Sandringham i besiddelse. Det var den daværende Prins of Wales (senere Kong Edward den 7.) som flyttede til Sandringham med sin nye hustru prinsesse Alexandra af Danmark.

Da de flyttede ind var Sandringham noget mindre end det er i dag, men de tilbyggede hurtigt 2 nye fløje (huse). Det var York Cottage som blev bygget til gæstefløj og Park House som blev bygget som bolig for tjenestefolket.

De første kongelig, som købte Sandringham var Prinsen af Wales (den senere Kong Edward den 7.) og hans hustru prinsesse Alexandra af Danmark. Parret er fotograferet foran Sandringham i 1864

Park House blev senere udlejet til den senere meget kendte Spencer familie, og var samtidig fødestedet for Lady Diana. Den senere kronprinsesse som blev skilt fra Prins Charles og døde under mystiske omstændigheder i 1997.

Det daværende hovedhus på Sandringham blev tidligt revet ned, og genopbygget i 1870 i en mere moderne udgave, og siden den tid, har Sandringham været et meget yndet opholdssted for den kongelige familie.

Sandringham er beliggende langt væk fra den offentlige "hurlumhej", og her har den kongelige familie virkelig mulighed for noget privatliv, og her er rige muligheder for at udøve diverse fritidsinteresser.

Sandringham bliver hovedsagelig brugt af den kongelige familie som rent rekreativt opholdssted, hvor jagtens glæder dyrkes i fulde drag, både af familien selv, men også af mange inviterede venner og gæster. Det er ligeledes en fast tradition, at julen holdes på Sandringham.

Sandringham er i dag et moderne gods som (efter danske forhold) er stort, nemlig på 20.000 acres (hvilket svarer til ca. 8.000 hektar). Området består hovedsageligt af skov og engarealer samt en stor park, der for visse deles vedkommende har offentlig adgang.

Sandringham huser bl.a. en stor del af de kongelige hestestalde, og som tidligere nævnt også den kongelige kennel Sandringham.

Den nuværende dronning Elisabeth besluttede, kort efter sin kroning i 1952, at etablere et opdræt af Labradors baseret udelukkende på rent jagtlige afstamminger - det vi i dag benævner som formel 1 Labradors.

Kennelen huser normalt ca. 25 hunde. Hovedsagelig Labradors, men også Springer - og Cocker Spaniels, og bemærkelsesværdigt er det, at uanset race drejer det sig, for alle hundes vedkommende, udelukkende om hunde af rent jagtlige afstamminger. Altså hvad vi benævner F.T. Spaniels og formel 1 Labradors.

Dette er især bemærkelsesværdigt fordi den engelske dronning samtidig er protektor for Den Engelske Kennel Klub. Dog skal det bemærkes, at dronningen også har stor lidenskab for hunderacen Corgi. En hunderace som holdes som rene familiehunde af kongehuset.

Starten på Kennel Sandringham

Den kongelige familie har i flere generationer interesseret sig for Labradors, men tidligere udelukkende for Labradors som udstillings- og kæle Hunde, og der berettes om, at helt tilbage i 1916 udstillede den daværende Kong George V en labradortæve på Crufts.

Den nuværende Dronning Elisabeth blev kronet i 1952, i en ung alder, og allerede på daværende tidspunkt var hun meget interesseret i friluftsliv og jagt.

Kort efter sin indtræden i embedet, fik dronningen den ide, at hun ville opbygge en kennel på San-

dringham, og i modsætning til hendes forfædre ønskede hun, at opdrættet udelukkende skulle baseres på rene jagtlinier.

Hundene skulle især bruges på de kongelige jagter, hovedsageligt på Sandringham, men også på Windsor og Balmoral.

Den første Labrador af ren jagtstamning, som blev født på Sandringham var Sandringham Mint, som blev født i 1953.

Mint vandt i 1956 2 åben klasse markprøver, og opnåede senere udemærkelser i vinderklassen. Mint var ligeledes en succesrig avlstæve for dronningen.

Især Mints succes gav Dronningen "blod på tanden", men hun var godt klar over, at skulle kennelen blive en succes, måtte hun have assistance af en ekspert på området.

Eksperten skulle ikke alene vide en masse om avl og opdræt, men også være en anerkendt og meget dygtig hundetræner. Dronningen ønskede simpelthen at have dygtige og veltrænede hunde til rådighed på jagterne og hundene skulle helst være af eget opdræt.

Efter længere tids søgen fandt dronningen manden hun søgte. Han passede perfekt til den profil, som dronningen havde opstillet, og han var allerede anerkendt som værende en fremragende træner og hundefører.

Valget faldt på en skotte ved navn Bill Meldrum.

Bill Meldrum

Bill Meldrum startede sin karriere som skytte på Leslie House Estate i Fife Skotland.

Foruden at være en dygtig skytte, var Bill også anerkendt som en fremragende hundetræner og hundefører, og han var samtidig en ivrig deltager på især Retriever markprøver med flere succeser bag sig.

Først i 1960'erne var hans mest kendte hund labradoren F.T.Ch. Glenfarg Skid, som han vandt Det Engelske Retriever Championship med i 1963. Netop denne sejr på Retriever championshipet

betød, at den engelske dronning tilbød ham jobbet som professionel hundetræner for den royale kennel.

Dette tilbud var umuligt at sige nej til for Bill, og i 1964 ankom Bill og hans kone fra det høje Skotland til det midtengelske Norfolk.

Bill forstod til fulde at leve op til dronningens forventninger, og udover at opbygge kennelen, og sørge for, at den royale familie havde veltrænede hunde til rådighed på jagterne, fik Bill også tid til at føre dronningens hunde på markprøver.

Sandringham opdrættet

Den første Labrador, som Bill havde succes med, ejet af dronningen, var tæven Sherry of Biteabout. En tæve købt udefra efter Bill's tidligere championshipvinder, Glenfarg Skid. Sherry blev F.T.Ch. i 1966, og blev samtidig en betydningsfuld avlstæve.

Den næste succesrige hund, var Sandringham Slipper, og hun var af eget opdræt, igen med F.T.Ch. Glenfarg Skid som far.

Slipper satte i 1968 en bemærkelsesværdig rekord, idet hun i løbet af 10 dage debuterede på markprøver med 2 x 1. vinder i åben kl. hvorefter hun, også indenfor de 10 dage, nåede at deltage på 2 vindereklasser, hvor hun også opnåede 2 z 1. vinder, og blev derefter F.T.Ch. på rekordtid.

Slipper deltog også på Retriever Championship i 1968 med en 4. vinder og året efter blev hun 2. vinder.

Ialt 7 labradors fra Kennel Sandringham trænede og førte Bill frem til Field Trial Championat. Især en af dem blev nærmest verdensberømt.

Det var den gule hanhund F.T.Ch. Sandringham Sydney som foruden en fremragende markprøvekarriere også blev en meget benyttet avlshan endog med succes, idet Sydney blev far til flere champions, bl.a. Sandringham Salt, som Bill også førte til Championat.

Sydney blev født i 1970, og var netop efter Sandringham's første succesrige tæve F.T.Ch. Sherry of Biteabout. Sydney startede sin markprøvekarriere i 1972 og vandt adskillige markprøver helt frem til 1976

Sydney blev også berømt udenfor hundeverdenen, idet engelsk TV på et tidspunkt producerede en TV udsendelsen udelukkende om ham.

Andre har også haft succes med Sandringham opdrættet, bl.a. kan nævnes den meget kendte David Garbutt, som startede sin meget succesrige karriere med Sandringham Magpie, som han gjorde til

Bill Meldrum og hans kone med F.T.Ch. Sandringham Sydney under en Retrievermarkprøve i 1972.

F.T.Ch., og som blev stammoderen til hans meget kendte Kennel Pocklea (tidligere Pocklington).

Magpie er bl.a. mor til Davids championshipvinder 1981 F.T.Ch. Pocklington Glen og er oldemor til hans verdensberømte F.T.Ch. Pocklea Remus, som foruden at vinde championppet i 1991, også er den mest benyttede og succesrige avlshan i nyere tid.

Sandringham Magpie er også oldemor til en anden Championshipvinder (1988) nemlig F.T.Ch. Pocklea Tide of Middlegate.

Nu er englænderne meget traditionsbundne, og man udviser stor ærbødighed og respekt omkring de kongelige - dette har bl.a. udmøntet sig i den pudsige regel, at når en af Sandringham hundene, ført af Bill Meldrum, stillede på en markprøve, fik den altid katalog nr. 1 - den var altså altid først startende hund. Man fandt, at man på den måde viste den største respekt for dronningen og hendes hunde.

Nye udfordringer

Fra 1964 til 1983 beskæftigede Bill Meldrum sig udelukkende med hundene, men i 1983 tilbød dronningen ham, at blive overskytte på Sandringham samtidig med han stadig skulle passe og træne hundene. Igen en udfordring som Bill ikke kunne sige nej til.

Dronningen ønskede et jagtvæsen opbygget ude-

lukkende på vilde fugle. Hovedopgaven var simpelthen at skabe en jagt som ikke var baseret på udsatte fugle, men udelukkende på de fugle naturen selv kunne producere.

Bill's fordel var jo selvfølgelig, at de økonomiske ressourcer, til at løse opgaven, var til stede, men alligevel var det en stor opgave, som han, naturlig nok, ikke kunne klare ene mand.

Titlen overskytte betyder, at Bill havde en del skytter under sig - helt nøjagtigt 11 mand, som udover Bill, udelukkende havde til opgave at passe og pleje jagten og fuglene.

En anden fordel englænderne har, når de skal løse en sådan opgave er, at der i England overhovedet ingen regler er for bekæmpelse af rovvildt, så man kan nemt forestille sig, hvor travlt disse 11 mand har haft, især før og under ynglesæsonen.

Det er klart, at når man vælger udelukkende kun at have vilde fasaner, vil der gå nogle år, før der er opbygget en rimelig bestand, men efterhånden fik Bill også løst denne opgave til dronningens fulde tilfredshed.

Jagtvæsenet

Hvor godt opgaven efterhånden er løst, fortæller det årlige afskydningsantal af fasaner om.

Igennem de sidste 10 år har man på Sandringham skudt mere end 10.000 fasaner pr. sæson. Dette voldsomme antal skydes udelukkende af den kongelige familie og deres gæster. Der er ingen salgsjagter på Sandringham.

Hvert år afholdes et antal markprøver på Sandringham, og prøverne er vel at mærke sponsoreret af den engelske dronning.

Der har gennem tiderne også været afholdt adskillige championships på stedet. Både Retrieverne og Spaniels har nyt godt af dronningens store interesse og gavmildhed overfor racerne.

Jeg har selv overværet to Retriever Championships på Sandringham, og det var meget bemærkelsesværdigt, at dronningen selv deltog som tilskuer begge dage (fra morgen til aften), på trods af et kraftigt regnvejr hele den ene dag.

Med hendes status kunne hun nemt havde ladet sig transportere rundt pr. bil, men nej hun gik til fods i roerne begge dage sammen med måske 200-300 tilskuere.

Ligeledes forestod hun præmieoverrækkelsen, som den ene gang foregik udenfor et telt, den anden gang på en ladvogn.

Besøg på Kennel Sandringham

Adgang for offentligheden eller interesserede til kennelen på Sandringham, kan lade sig gøre, men efter sigende skulle det være meget besværligt.

Efter hvad jeg har hørt, er det noget med at fremsende en skriftlig ansøgning lang tid i forvejen, så kan det måske være der er en mulighed. Jeg har en gang set kennelen, og det var rent held.

I oktober 1986 var jeg i England sammen med en bekendt, bl.a. for at se på hunde og markprøver.

Dronning Elisabeth uddeler pokalen til vinderen af The Retriever Championship 1987 (John Halstead) - afholdt på Sandringham.

Vor vej gik også til Sandringham, fordi vi skulle besøge Tony Parnell. Tony er dronningens arrangementchef på Sandringham og samtidig en kendt Labradoropdrætter under kennelnavnet Blackharn.

Da vi havde været ved Tony er par timer, og set hans hunde, spurgte vi forsigtigt om det mon var muligt, at få at se den royale kennel.

Tony tvivlede, fordi der havde været jagt hele dagen på Sandringham, men han ville gøre et forsøg.

Han ringede til Bill Meldrum, og til vor overraskelse blev vi inviteret af Bill, forudsat det ikke tog for lang tid.

Vi kørte straks til Bill Meldrum, og jeg husker det stadig meget tydeligt.

Klokken var hen ad seks om aftenen, og det var allerede mørkt. Vi bankede på, og ud kom Bill Meldrum.

Man kan ikke undgå andet end at blive lidt imponeret over ham. Bill er omkring 2 meter høj og har en fantastisk udstråling af ro og venlighed., og selv om han havde været på jagt hele dagen, og netop var vendt hjem, lignede han en der lige var trådt ud af badet.

Bill bød os velkommen og førte os venligt hen til en port i en stor mur som var bygget ved siden af hans hus.

Da vi åbnede porten, og Bill tændte for projektørlørene mødte os et syn jeg aldrig vil glemme.

Her var en gårdsplads på ca. 2 tønder land. Pladsen var omkranset af en ca. 4 meter høj muret mur i røde sten.

Bunden af gårdspladsen bestod af græsplæner som lignede noget der var klippet med en neglesaks. Imellem plænerne var der støbt gangstier i beton, og her var hundegårdene også.

De 2 tønder land gårdsplads var badet i et projektørløse, der kunne gøre enhver rockscene misundelig.

Alt var spulet og i perfekt stand. Ikke et spindelvæv og ikke et hundehår var at se nogen steder. Ingen hundelorte, ingen lugt af hundetis, ikke en hund sagde en lyd - ja man skulle ikke tro der var hunde til stede.

Men det var der. Jeg talte dem ikke, men jeg vil gætte på ca. 25 stk. Flest Labradors, men også Springer og Cocker Spaniels.

Hver hund havde sin egen kennel. Hver kennedel bestod af et mindre træhus, med en overdækket lille

løbegård foran.

Da vi kom nærmere kunne vi se, at der var et lille messingskilt påsat hver hundegård. Her stod hundens navn samt hvem af den royale familie som ejede hunden.

Det var dybt imponerende, og til slut viste Bill os nogle store messingskilte, som var monteret på den store røde mur som omkransede kennelpladsen.

Disse skilte bar et hundens navn samt en fødsels- og dødsdato. Skiltene var sat op til ære for de bedste hunde der havde været på Sandringham.

Det var desværre forbudt at fotografere på kennelområdet, men selvom vi meget gerne ville have taget billeder, havde denne oplevelse for evigt printet sig ind i vore hjerner.

Dronningen og hundene

Dronningen er, og har altid været dybt involveret i kennelen, og alle hvalpe der bliver født på Sandringham navngives af hende selv.

Hun er også med i planlægningen af hvalpekuld, og opholder sig i øvrigt meget sammen med hundene når hun er på Sandringham.

Bill Meldrum ynder at fortælle, at han altid ved hvornår dronningen ankommer til Sandringham.

Han påstår, at så snart dronningen er ved Sandringhams hovedindgang begynder hundene at gø, selv om afstanden mellem kennel og hovedindgang er flere kilometer.

Bill Meldrum fortæller også, at dronningen kunne være blevet en fremragende hundetræner og -fører, såfremt der havde været mulighed for dette.

På jagterne på Sandringham ynder dronningen at stå bag ved skytterne for at apportere med nogle Labradors, men hun går også tit med i drevet med en Cocker Spaniel.

I 2002 trådte Bill Meldrum tilbage som overskytte på Sandringham og gik på pension efter næsten 40 års tro tjeneste hos den engelske dronning.

Bill er dog stadig bosiddende på Sandringham, hvor han endnu har ansvaret og passer og træner den royale families hunde, ligesom han deltager på alle jagterne.

Bill har også en fast klumme i det engelske jagtblad "Shooting Gazette", hvor han svarer på spørgsmål omkring hundeadfærd og hundetræning.

Ingen tvivl om, at han nyder sit velfortjente otium.